

GÜVENLİ CERRAHİ

Dr. Nazan ÇALBAYRAM

Yine, tıpta bazı şeyler asla olmamalıdır. Ancak;

“Hasta ameliyat masasında kaldı.”

“Ameliyattan çıktı, bir daha uyanamadı.”

“Göz ameliyatı olmak için gittiği hastanede
yanlışlıkla rahmini aldılar.”

“Sağ dizine protez takılacaktı, sol dizinden
ameliyat oldu.”

“Kanserli böbreği yerine yanlışlıkla sağlam
böbreğini aldılar.”

- ▶ Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre her 25 kişiden biri hayatları boyunca en az 1 kez ameliyat oluyor.
- ▶ Yılda ortalama 234 milyon ameliyat
- ▶ Gelişmiş ülkelerde hata oranı %3 - %16
- ▶ Tüm tıbbi hatalar içinde %48'i cerrahi süreçlere bağlı ortaya çıkmaktadır.

- ▶ Tıbbi hataların % 44'ü ameliyathanelerde gerçekleşmektedir.
- ▶ Basında çıkan tıbbi hataların % 45'i ameliyatlara ilgilidir.

JCI kayıtlarına göre
1995-2006 yılları arasında raporlanan
4064 beklenmeyen olayın 531'i
(%13,1)
yanlış taraf cerrahisidir.

- Ameliyatın yanlış tarafa yapılması,
- Doğru tarafa yanlış ameliyat yapılması,
- Yanlış hastaya ameliyat yapılması şeklinde görülmektedir.

CERRAHİ SÜRECİNDE ORTAYA ÇIKABİLECEK HATALAR NELERDİR?

PREOPERATİF EBELİK BAKIMI

- Ameliyat Öncesi Hazırlık

Ameliyat Öncesi Hasta Değerlendirme Formu

Adı Soyadı		Tarihi	
Dosya No		Saatli	
Protokol No		Yatış Tarihi	
Doğum Tarihi		Cinsiyeti	F ☐ K ☐

Planlanan Operasyon : .....

Planlanan Operasyon Bölgesi : Sağ Sol

Kan Grubu : ..... Rh( ) ..... Kilo: ..... Boy : .....

KULLANDIĞI CİHAZLAR

 Gözlük Protez Takma Diş İşitme Cihazı Diğer : .....ALERJİSİ VAR MI? Var Yok

Varsa Belirtiniz : .....

SİGARA KULLANIYOR MU? Hayır Evet

Evet İse : ..... günde ..... paket

Bıraktysa Nezaman : .....

ALKOL KULLANIYOR MU? Hayır Evet

Her gün ..... kadeh

Haftada ..... kadeh

BULAŞICI HASTALIĞI VAR MI? Hayır Evet

Varsa Belirtiniz : .....

KRONİK HASTALIKLARI

 Diyabet KBY Kalp Yetmezliği MI KOAH HT Diğer : .....

Geçirdiği Operasyonlar : 1- ..... 2- ..... 3- .....

Sürekli kullandığı ilaç varsa Doldurunuz Var Yok

İlacın Adı En Son Aldığı Tarih Saat İlacın Dozu

HEMŞİRELİK FAALİYETLERİ	Yapıldı	Yapılmadı	Saat	Hemşire
Hastanın yatış, cerrahi izin belgesinin kontrol edilmesi	☐	☐		
Hastaya ameliyat öncesi eğitim verilmesi	☐	☐		
Kol bandı bilgilerinin kontrol edilmesi	☐	☐		
Hasta gömleğinin giydirilmesi	☐	☐		
Takı ve protezlerin çıkarılması	☐	☐		
Makyaj ve ojesinin temizlenmesi	☐	☐		
Açlık süresinin kontrolü	☐	☐		
Anestesi konsültasyonu kontrolü	☐	☐		
Laboratuvar istemleri kontrolü ve hazırlanması	☐	☐		
Radyolojik istemlerin kontrolü ve hazırlanması	☐	☐		
EKG çekilmesi	☐	☐		
Doktor istemine göre premedikasyon yapılması	☐	☐		
Damar yolu kontrolünün yapılması	☐	☐		
Kan hazırlığı isteminin kontrolü ve teminin sağlanması	☐	☐		
Hasta ile birlikte ameliyathaneye götürülecek tetkiklerin hazırlanması	☐	☐		
Ameliyat bölgesinin triaş kontrolünün yapılması	☐	☐		
Doktor istemine göre lavman yapılması	☐	☐		
Transport sedyesinin kenarlarının kaldırılması	☐	☐		
Taraf işaretlemesinin uygun yapılması	☐	☐		

Diğer: .....

Hastanın teslim edildiği servis : .....

Hastayı ameliyathaneye teslim eden servis hemşiresi : .....

Kontrol eden ve teslim alan anestezik teknisyeni / teknikeri : .....

AMELİYAT SONRASI

METPAMIT ..... amp TA : .....

ALDOLAN ..... mg NABİZ : .....

ULCURAN ..... amp SOLUNUM : .....

DİĞER : 1- .....

2- .....

3- .....

Epidural Kateteri Var mı? Evet HayırPCA Var mı? Evet HayırÜriner Kateteri Var mı? Evet HayırDreni Var mı? Evet HayırTeslim Edilmesi Gereken Tetkikleri Var mı? Evet HayırTeslim Edilmesi Gereken Diğer Eşyası Var mı? Evet Hayır

Not : .....

Teslim Eden Anestezik Teknisyeni / Teknikeri

Saat .....

Kontrol Eden Ve Teslim Alan Servis Hemşiresi

Saat .....

İmza

İmza

CERRAHİ İNVAZİV GİRİŞİM DOĞRULAMA FORMU

Adı Soyadı			
Dosya No	Bölüm		
Protokol No	Cinsiyet	Kadın ☐	Erkek ☐
Tarih	Doğum Tarihi		

Uygulamanın Yapılacağı Bölüm

- Ameliyathane Radyoloji Kateter Lab. Acil Servis Endoskopi Ünitesi
 Yoğun Bakım Ünitesi Diğer: .....

İşaretleme İşlemi Sırasında Doldurulacak

Hasta Kimliği Doğrulama

İşaretleme Yapılan Yer

- Servis: ..... İşlem Alanı (Acil durumlarda veya uyumsuzluk durumunda)
 İsim: Hastaya sorularak bileklik, ameliyat listesi ve dosya karşılaştırıldı. Protokol No: Bileklik ile dosya karşılaştırıldı.

Planlanan İşlem:

- Doğrulama: Hastadan Dosyadan Onamdan
 Diğer: .....

Operasyon Alanı / Tarafı İşaretleme

- Sağ Sol Sağ/Sol Ayrımı Yok

Parmak Ameliyatı İse

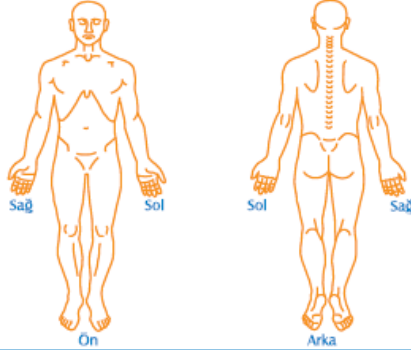
1. Parmak 2. Parmak 3. Parmak 4. Parmak 5. Parmak Diğer: .....

Omurga Ameliyatı İse

- Seviye: .....

Aşağıdaki durumlar için operasyon bölgesini doğru işaretleme için aşağıdaki figürleri kullanınız.

- Hasta işaretleme reddederse.
 İşlem genital bölgede veya sağ sol ayrımının yapılmadığı bir bölgede ise.

Operasyon Alanı / Tarafı İşaretleme

- Hasta ve/veya hasta yakınları ile birlikte serviste işaretleme yapıldı.
 Tablo üzerinde işaretleme yapıldı.
 Serviste işaretleme yapılmadığından işlem öncesi ameliyathane işaretleme yapıldı.
 İşaretleme gereği yok. Nedeni: .....
 Diğer: .....

Hasta veya Yakınının Adı Soyadı

Hekim veya Yetkili Hemşirenin Adı Soyadı

Bölgeyi Onayladığına Dair İmza

İmza

Tarih: ...../...../..... Saat: ..... : .....

İşlem Öncesi, Girişimin Yapılacağı Alanda Doldurulacak

Hasta Kimliği Doğrulama

İşaretleme Yapılan Yer

- Servis: ..... İşlem Alanı (Acil durumlarda veya uyumsuzluk durumunda)
 İsim: Hastaya sorularak bileklik, ameliyat listesi ve dosya karşılaştırıldı. Protokol No: Bileklik ile dosya karşılaştırıldı.

İşaretleme Doğrulaması

- Hasta / Hasta Yakınları Söylemi ile Uyumludur.
 Onam Belgesi ile Uyumludur.
 Radyolojik Bulgularla Uyumludur.
 İşaretleme ile Uyumludur.
 UYUMSUZLUK MEVCUTTUR (İşlem Durdurulur, Yeni Bir İnvaziv Girişim Doğrulama Formu ile Baştan Başlanır).

Time Out

(İşlem odasında, tüm ekibin katılımı ile yapılır)

Aşağıdakiler Doğrulandı mı?

- Doğru Hasta.
 Doğru İşlem.
 Doğru Bölge / Taraf.
 Anestezi Ekibinin Hazırlığı.
 Cerrahi Ekibin Hazırlığı.
 Özel Ekipman / İmplant vb. Hazırlığı. Tarih: ...../...../..... Saat: ..... : .....

Time - Out Ekibi

İşlemi Gerçekleştirecek Hekim : .....

Anestezi Hekimi : .....

Hemşire : .....

Anestezi Teknisyeni : .....

Ameliyathane Teknisyeni : .....

Formu Dolduranın Adı Soyadı: .....

İmza: .....

Tarih: ...../...../.....

Saat: ..... : .....

Güvenli Ameliyathane

- ▶ Kimlik doğrulama
- ▶ Doğru hasta, doğru işlem, doğru taraf saptanması
- ▶ Ameliyathane fiziksel koşulları
  - Havalandırma
  - Ortam ısısı ve nem kontrolü
  - Kullanılacak tekstillerin güvenliği
  - Cihaz ve elektrik güvenliği
- ▶ Hasta transfer ve pozisyonlama güvenliği
- ▶ Kimyasalların güvenli kullanımı
- ▶ Yangın güvenliği
- ▶ Sarf malzeme güvenliği
- ▶ İlaç güvenliği
- ▶ Sterilizasyon

Güvenli Cerrahi Kontrol Listesi Cerrahi tedaviyi 4 ayrı aşamaya böler;

1. Klinikten ayrılmadan önceki periyot
2. Anestezi vermeden önceki periyot
3. Ameliyat kesisinden önceki periyot
4. Ameliyattan çıkmadan önceki periyot

GÜVENLİ CERRAHİ KONTROL LİSTESİ™

Adı Soyadı		Tarih	
Dosya No		Cinsiyeti	Kadın ☐ Erkek ☐
Protokol No		Doğum Tarihi	
Ameliyat Bölgesi			

I. Klinikten Ayrılmadan Önce

- Hastanın;
 Kimlik bilgileri
 Ameliyatı
 Ameliyat bölgesi doğrulandı.
- Hastanın rızası kontrol edildi mi?
 Evet
- Hasta aç mı?
 Evet Hayır .....
- Ameliyat bölgesi tıraşı yapıldı mı?
 Evet Hayır .....
- Hastada makyaj/oje, protez, değerli eşya var mı?
 Evet ..... Hayır
- Hastanın kıyafetleri tümüyle çıkarılıp ameliyat önlüğü ve binesi giydirildi mi?
 Evet Hayır .....
- Ameliyat öncesi gerekli özel işlem var mı?
 Lavman Mesane Kateterizasyonu
 Varis Çorabı Özel Tedavi protokolü
 Diğer Hayır
- Ameliyat için gerekli olacak özel malzeme, implant, kan veya kan ürünü hazırlığı teyit edildi mi?
 Evet Hayır
- Hastanın gerekli laboratuvar ve radyoloji tetkikleri mevcut mu?
 Evet

Liste Sorumlusu:
Ad-Soyad, İmza

II. Anestezi Verilmeden Önce

- Hastanın kendisinden
 Kimlik bilgileri
 Ameliyatı
 Ameliyat bölgesi
 Hastanın ameliyatı ile ilgili rızası doğrulandı.
- Ameliyat bölgesinde işaretleme var mı?
 Var İşaretlenme uygulanamaz
- Anestezi Güvenlik Kontrol Listesi tamamlandı mı?
 Evet
- Pulse oksimetre hasta üzerinde ve çalışıyor mu?
 Evet
- Hastanın Risk Değerlendirilmesi
- Hastanın bilinen bir alerjisi var mı?
 Yok Var
- Gerekli görüntüleme cihazları var mı?
 Yok Var
- Hastada 500 ml ya da daha fazla kan kaybı riski var mı?
 Yok
 Var; uygun damar yolu erişimi ve sıvı planlandı.

Liste Sorumlusu:
Ad-Soyad, İmza

III. Ameliyat Kesisinden Önce

- Ekipteki kişiler kendilerini ad, soyad ve görevleri ile tanıttı mı?
 Evet
- Ekipten bir kişi sesli olarak hastanın kimliğini, yapılan ameliyatı, ameliyat bölgesini teyit etti mi?
 Evet
- Kritik olaylar gözden geçirildi mi?
 Tahmini ameliyat süresi
 Beklenen kan kaybı
 Ameliyat sırasında gerçekleşebilecek beklenmedik olaylar
 Olası anestezi riskleri
 Hastanın pozisyonu
- Profilaktik antibiyotik sorgulandı mı?
 Kesiden önceki son 60 dakika içerisinde uygulandı.
 Kullanılamaz.
- Kullanılacak malzemeler hazır mı?
 Evet Hayır
- Malzemelerin Sterilizasyonu uygun mu?
 Evet Hayır
- Kan şekeri kontrolü gerekli mi?
 Evet Hayır
- Antikoagülan kullanımı var mı?
 Evet Hayır
- Derin Ven Trombozu profilaksisi gerekli mi?
 Evet Hayır

Liste Sorumlusu:
Ad-Soyad, İmza

IV. Ameliyattan Çıkımadan Önce

- Gerçekleştirilen ameliyat için sözlü olarak
 Hasta,
 Yapılan ameliyat,
 Ameliyat bölgesi,
 Ameliyat bölgesi teyit edildi.
- Alet, spanç / kompres ve iğne sayımları yapıldı mı?
 Evet / Tam Hayır
- Hastadan alınan numune etiketinde
 Hastanın adı doğru yazılı
 Numunenin alındığı bölge yazılı
- Ameliyat sonrası kritik gereksinimler gözden geçirildi mi?
 Anestezistin önerileri:

 Cerrahin önerileri:
- Hastanın ameliyat sonrası gideceği bölüm teyit edildi mi?
 Evet

Liste Sorumlusu:
Ad-Soyad, İmza

* Her bölüm, ilgili sorumlular tarafından sesli olarak kontrol edilerek işaretleme yapılmalıdır.

Hasta yatışımdan itibaren taburcu olana dek
güvenli cerrahi için neler yapılmalıdır?

Güvenli Cerrahi için Kontrol ve Onam Alma

- Cerrahi güvenlik kontrol formu
- Doğru taraf / alan cerrahisi
- Ameliyat öncesi hasta değerlendirme formu
- İnvaziv girişim ve kültür izlem formu
- Servisten ameliyathaneye / ameliyathaneden servise hasta transferi
- Onam formları

Cerrahi, multidisipliner bir ekip iřidir.

Ameliyat sırasında

- ▶ Güvenli anestezi
- ▶ Time-out
- ▶ Pozisyonlama
- ▶ Preop spanç, ped, cerrahi alet sayımı
- ▶ Güvenli ameliyat
- ▶ Yakın takip
- ▶ Ameliyat sonunda spanç, ped, cerrahi alet sayımı

• İşlem Öncesi, Girişimin Yapılacağı Alanda Doldurulacak

Hasta Kimliği Doğrulama

İşaretleme Yapılan Yer

Servis: .....

İsim: Hastaya sorularak bileklik, ameliyat listesi ve dosya karşılaştırıldı.

İşlem Alanı (Acil durumlarda veya uyumsuzluk durumunda)

Protokol No: Bileklik ile dosya karşılaştırıldı.

İşaretleme Doğrulaması

Hasta / Hasta Yakınları Söylemi ile Uyumludur.

Onam Belgesi ile Uyumludur.

Radyolojik Bulgularla Uyumludur.

İşaretleme ile Uyumludur.

UYUMSUZLUK MEVCUTTUR (İşlem Durdurulur, Yeni Bir İnvaziv Girişim Doğrulama Formu ile Baştan Başlanır).

Time Out

(İşlem odasında, tüm ekibin katılımı ile yapılır)

Aşağıdakiler Doğrulanmıştır:

Doğru Hasta.

Doğru İşlem.

Doğru Bölge / Taraf.

Anestezi Ekibinin Hazırlığı.

Cerrahi Ekibin Hazırlığı.

Özel Ekipman / İmplant vb. Hazırlığı.

Tarih: ...../ ...../ .....

Saat: ..... : .....

Time - Out Ekibi

İşlemi Gerçekleştirecek Hekim : .....

Anestezi Hekimi : .....

Hemşire : .....

Anestezi Teknisyeni : .....

Ameliyathane Teknisyeni : .....

Formu Dolduranın Adı Soyadı: .....

İmza:

.....

Tarih: ...../ ...../ .....

Saat: ..... : .....

DSÖ **“Güvenli Cerrahi Hayat Kurtarır”**
projesinde güvenli cerrahi için bilinen
10 gerçekten yola çıkarak 10 ana hedef
belirlemiştir. Hazırlanan Güvenli Cerrahi
Kontrol Listesi'nin de bu hedefleri
karşılmasını planlamıştır.

10 Ana Hedef

1.Doğru Hasta, Doğru Taraf:

10 Ana Hedef

2. Anestezi Zararını Engelleme

ANESTEZİ GÜVENLİK KONTROL LİSTESİ^{TR}

Hastanın Adı Soyadı	
Protokol No	
Ameliyath	
Ameliyat Tarihi	

RİSK FAKTÖRLERİ

ASA	1	☐	
	2	☐	
	3	☐	
	4	☐	
	5	☐	
	E	☐	
MALLOPATİ SINIFLAMASI			
☐ Sınıf 1	☐ Sınıf 2	☐ Sınıf 3	☐ Sınıf 4
	Yok	Var	Açıklama
Aspirasyon riski	☐	☐	
Bilinen Allerjisi	☐	☐	
İlaç Kullanım Öyküsü	☐	☐	
Bk Hastalık Öyküsü	☐	☐	
Anormal muayene bulgularını yazınız			

EKİPMAN

Havayolu (Airway)	Var ve Çalışıyor?	Evet	Hayır
	Maske	☐	☐
	Airway	☐	☐
	Larngoskop	☐	☐
	Endotrakeal Tüpler	☐	☐
	Mandren	☐	☐
Solunum (Breathing)		Evet	Hayır
	Kaçak (300ml/dk. taze hava akımı 30 cmH2O basınç sağları) var mı?	☐	☐
	Sodalime'da renk değişikliği var mı?	☐	☐
	Sirkulator sisteme çift balon testi uygulandı mı?	☐	☐
Aspiratör (SuCtion) Çalışıyor mu?	☐	☐	
İlaç ve Materyal (Drugs and Device)		Evet	Hayır
	Oksijen tüpü dolu ve kapalı	☐	☐
	Vaporizer dolu ve yerinde	☐	☐
	Serumlar damlıyor	☐	☐
	İlaçlar hazır	☐	☐
	Kan ve sıvılar hazır	☐	☐
	Monitörün alarmı açık	☐	☐
	Nemlendirici, Isıtıcılar, Termometre hazır	☐	☐
Acil (Emergency)		Var	Yok
	Yardımcı kişi	☐	☐
	Adrenalin	☐	☐
	Süksinilkolin	☐	☐
	Ambu	☐	☐
Eğitim verilmiş masa	☐	☐	

10 Ana Hedef

3.Hava Yolu ve Solunum Kaybını Engelleme

10 Ana Hedef

4.Aşırı Kan Kaybını Engelleme

10 Ana Hedef

5. Bilinen alerji sorgulaması

10 Ana Hedef

6.Cerrahi Alan Enfeksiyonu Engelleme

10 Ana Hedef

7.Cerrahi Alanda Alet ve Span
Kalmasını Engelleme

10 Ana Hedef

8. Patoloji Numuneleri Güvencede
Olmalı

10 Ana Hedef

9.Ameliyathanede Takım Ruhu Olmalı

10 Ana Hedef

10.Doğru Kayıt Tutulmalı

Cerrahi Hataların Önlenmesi için neler yapılmalıdır?